

24.08.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**24 Ağustos 2022
Çarşamba**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

24 Ağustos 2022 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Işık Üniversitesi Yatay Geçiş, Çift Anadal, Yan Dal ve Kredi Transferi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Rumeli Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 16/6/2022 Tarihli ve 2020/10681 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 4/7/2022 Tarihli ve 2019/6570 Başvuru Numaralı Kararı

Mısır alımına ilişkin detaylar belli oldu

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürlüğü, ton başına 5 bin 700 lira olarak belirlenen mısır alımlarına ilişkin detayları belirledi.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), ton başına 5 bin 700 lira olarak belirlenen mısır alımına ilişkin detayları belirledi. TMO'nun internet sitesinde yer alan duyuruya göre, ülkede mısır hasadının bu ayın ilk haftasında lokal olarak başladı.

Açıklamada, ülkede mısır üretiminin geçen yıla göre yüzde 3,7 artışla 7 milyon ton seviyesinde olacağının tahmin edildiği bilgisi verildi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından TMO'nun mısır alım fiyatının ton başına 5 bin 700 lira olarak duyurulduğu hatırlatılan açıklamada, üreticilerin, Tarım ve Orman Bakanlığınca verilen mazot, gübre ve fark ödemesi desteklerini de almaya devam edecekleri bildirildi. Açıklamada, şunlar kaydedildi: "Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kayıtlı üreticilerden belgelerindeki üretim miktarının tamamı satın alınacak. Ürün bedeli ödemeleri, ürünün TMO'ya teslim edildiği tarihten itibaren 30 gün içinde üreticilerin banka hesaplarına aktarılacak. TMO, üreticilerimizin iş yerleri önünde uzun süre beklemelerini önlemek amacıyla uyguladığı randevulu alıma, mısır alımlarında da devam edecek. Randevular internet üzerinden www.tmo.gov.tr veya randevu.tmo.gov.tr adreslerinden alınabileceği gibi TMO iş yerlerinden bizzat müracaat edilerek alınabilecek. TMO iş yerlerinde, pazar günleri hariç haftanın 6 günü alım yapılacaktır."

Açıklamada, TMO'ya mısır teslim edecek üreticilerin, alım noktalarında herhangi bir zorlukla karşılaşmamaları için ÇKS bilgilerini güncellemeleri, randevularını mutlaka almaları, ürünlerini randevu alınan günde getirmeleri, anlaşmalı bankalardan alınacak ürün kartı veya banka hesap numaralarıyla alım noktalarına gelmeleri, lisanslı depolara ürün teslim edecek üreticilerin bankadan ELÜS işlem emrine izin veren yatırım hesabı açmaları ve en yakın Türkiye Ürün İhtisas Borsası (TÜRİB) acentelerine başvurarak (kimlik belgesi, yatırım hesabı ve ikamet adresi bilgileri ile birlikte) TÜRİB'e üye olmaları istendi. Ürünün, iş yerlerine ürün sahibi veya vekalet verdiği kişi tarafından getirilmesi gerektiğinin de altı çizildi.

Makarna ihracatında birim fiyatı yüzde 35,1 arttı

Türkiye makarna sektörünün ihracatı ilk altı ayda birim ve değer olarak kayda değer oranda artış kaydetti. Türkiye Makarna Sanayicileri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Muhittin Aykut Göymen, 2021 yılı Haziran ayında 569 dolar olan ton başına birim fiyatının bu yılın haziran ayında yüzde 35,1 artışla 769 dolara yükseldiğini bildirdi.

Mehmet Hanifi GÜLEL / İSTANBUL

Türkiye makarna sektörünün ihracatı ilk altı ayda birim ve değer olarak kayda değer oranda artış kaydetti. Geçen yıl ocak-haziran döneminde ortalama birim fiyatı tonu 549 dolardan ihraç edildiğini kaydeden Türkiye Makarna Sanayicileri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Muhittin Aykut Göymen, bu yıl geçen yılın aynı dönemine göre ise yüzde 27,5 oranında artarak tonu ortalama olarak 700 dolara ihraç edildiğini aktardı. Diğer yandan aylık olarak bakıldığında ortalama ton başına birim fiyatının 2021 yılı haziran ayında 569 dolar olduğunu belirten Göymen, bu yıl haziran ayında ise birim fiyatının yüzde 35,1 oranında artışla 769 dolara yükseldiğini söyledi.

Makarna ihracatının bu yıl haziran ayında, geçen yılın aynı ayına göre miktar olarak yüzde 6,6 artarak 120 bin 280 tona çıktığını bildiren Göymen, “Değer olarak ise yüzde 44 oranında artarak 92 milyon 508 bin 400 dolar olarak gerçekleşti. 2022 yılı ocak-haziran döneminde makarna ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine göre miktar olarak yüzde 3,6 oranında artarak 665 bin 469 tona yükselirken değer olarak yüzde 32,1 oranında artış göstererek 466 milyon 92 bin 324 dolar oldu” dedi.

Yeni dönemde Ukrayna pazarında artış bekleniyor

Dernek olarak ihracatta büyüme hedeflerinin devam ettiğini belirten Göymen, AB'nin uyguladığı kontenjan miktarlarının artırılması konusunda Ticaret Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü ile beraber çalışmalar yürüttüklerini duyurdu. Sektör olarak beklentilerinin öncelikli olarak AB kotalarının kaldırılması ya da kotaların artırılması konusunda gerekli çalışmaların yapılması olduğunu vurgulayan Göymen, "Yeni dönemde Ukrayna pazarının biraz daha büyümesini bekliyoruz. Bunun dışında Suudi Arabistan'la yapılan ticari anlaşmalardan sonra bu pazardaki payımızın eski rakamlarına ulaşmasını bekliyoruz" diye konuştu.

Tahıl koridorunun Türkiye açısından son derece büyük bir öneme sahip olduğunu vurgulayan Göymen, "Türkiye olarak 2 çeşit hammadde kullanarak makarna üretimi yapıp ihraç ediyoruz. Bunlardan biri durum buğdayından üretilen makarna, diğeri ise ekmeklik buğdaydan üretilerek ihraç edilen makarnadan oluşuyor. İthal edilerek üretilen ve ihraç edilen makarnada kullanılan ekmeklik buğdaydaki tahıl koridoru kaynaklı düşüşler global pazarda daha rekabetçi olabilmemize imkan veriyor" diye konuştu.

Güney Kore'nin birim fiyatını noodle yükseltiyor

Türkiye'de noodle üretiminin henüz 5 yıllık bir geçmişe sahip olduğunu belirten Muhittin Aykut Göymen, ancak Türkiye'de de noodle üretimi ve az da olsa ihracatının olduğunu aktardı. Noodle ürünlerinin ton fiyatları makarna fiyatlarının minimum 2-3 katı olduğuna dikkat çeken Göymen, "Çünkü bir paket noodle 70 gram olarak üretilmekte ve esas maliyet sostan ve ambalajdan geliyor. Güney Kore'nin makarna ihracatında birim fiyatının yüksek olmasının nedeni üretilip ve ihraç edilen ürünün noodle olmasından kaynaklanıyor. Bizim ülkemizde ise makarna GTİP'i ile ihraç edilen ürünlerin hemen hemen tamamı klasik makarnadır. Ülkemizde üretilen makarnalar yüzün üzerinde ülkeye ihraç ediliyor. Türkiye her ülkede farklı ülkelerle rekabet ediyor. Türk makarnası dünyanın hiçbir ülkesinde 'ucuz' olarak satılmamaktadır" dedi.

Bakan Kirişci, Dünya Bankası Direktörü Wahba ile görüştü

Dünya Bankası Avrupa ve Orta Asya Bölgeleri Sürdürülebilir Kalkınma Bölgesel Direktörü Sameh Wahba ile bir araya gelen Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, “Hükümet olarak suya ve suyun verimli kullanımına çok büyük önem atfediyoruz. Sadece bu yıl 2,5 milyar dolarlık sulama ile ilgili yatırımlarımız var.” dedi.

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, Dünya Bankası Avrupa ve Orta Asya Bölgeleri Sürdürülebilir Kalkınma Bölgesel Direktörü Sameh Wahba ile İstanbul'da bir araya geldi.

Türkiye'nin sürdürülebilir kalkınma alanında yaptığı çalışmalar hakkında bilgi veren Bakan Kirişci, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları kapsamında Türkiye'nin önceliklerinin, gıda güvenliğinin sağlanması, su kıtlığı ve kuraklıkla mücadele, orman varlığının korunması, iklim değişikliğinden kaynaklı sel ve taşkınların önlenmesi olduğunu söyledi.

Açlıkla mücadele amacından hareketle, Ukrayna ve Rusya savaşıyla önemi daha da anlaşılan gıda güvenliğini sağlamak için Türkiye'nin küresel rol oynadığını belirten Kirişci, şunları kaydetti: “Uluslararası krizin çözümünde büyük bir katkı sağladık. Şu ana kadar 33 gemi, yaklaşık 721 bin ton hububat Ukrayna'dan ayrılmış durumda. Gıda güvenliğinin daha da önem kazandığı günümüzde tarım sektöründe planlı üretimi teşvik ederek 'tarladan sofraya' tüm zincirin entegre olduğu bir pazar kurmalı ve kaynakları doğru kullanmalıyız. Bunun için İklim Akıllı Tarım Uygulamalarının yaygınlaşmasını sağlamak ulusal olarak da önceliklerimiz arasındadır. Bu kapsamda

Dünya Bankası'nın Türkiye'de 'Dayanıklı ve Sürdürülebilir Tarımsal Gıda Sistemlerinin İnşası' konusunda, iklim eylemini gözeterek gıda güvenliğini sağlamak üzere başladığı çalışmaları dikkatle takip ediyoruz."

Sulama ile ilgili 2,5 milyar dolarlık yatırım yapılacak

Sameh Wahba ve heyetine Türkiye'deki iklim, yağış, tarım, su gibi alanlardaki hacim ve çalışmalara ilişkin bilgi veren Vahit Kirişçi, "Hükümet olarak suya ve suyun verimli kullanımına çok büyük önem atfediyoruz. Sadece bu yıl 2,5 milyar dolarlık sulama ile ilgili yatırımlarımız var." dedi.

Kirişçi, "İklim değişikliği ile mücadele kapsamındaki çalışmalardan bir diğeri olan İklim Değişikliğine Ekosistem Tabanlı Uyum Projesi'nin (Anadolu Bozkır Ekosistemleri İçin İklim Değişikliğine Ekosistem Tabanlı Uyumun (ETU- EBA) Yaygınlaştırılması Projesi) hazırlıklarına da başlamış bulunmaktayız." ifadelerini kullandı.

Sürdürülebilir sulama için modernizasyona ağırlık vererek su kaynaklarının daha verimli ve kontrollü kullanılması ve kuraklıkla mücadelenin bir diğer öncelik olduğunu dile getiren Kirişçi, bu konuda da Sulama Modernizasyonu Projesi'ne ek olarak Su Döngüselliliği Projesi'nin hazırlıklarına başladığını bildirdi.

Vahit Kirişçi, şu bilgileri paylaştı: "Tüm dünyada olduğu gibi iklim değişikliğinin neden olduğu seller ülkemizde de etkili olmakta ve insan sağlığı ve ekonomiye ağır hasar vermektedir. Bu sebeple Türkiye'de kapsamlı bir taşkın önleme ve erken uyarı sistemleri çalışmasına ihtiyaç duyduğumuzu belirtmek isterim. Bu kapsamda 'Sel ve Taşkın Yönetimi Projesi'ni geliştirmek için Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'müz, uzmanlarınızla temas halindedir. Sürdürülebilir ormancılık alanında planlanan çalışmalar da gündemimizde. Bu kapsamda orman yangınları ile mücadele ve iklim değişikliğine dayanıklı orman yönetimi üzerine başlayan İklim Dayanıklı Orman Projesi (IDOP) hazırlıklarımız devam ediyor."

"Ziyaret ettiğim ilk ülke Türkiye, bu çok şey ifade ediyor"

Dünya Bankası Avrupa ve Orta Asya Bölgeleri Sürdürülebilir Kalkınma Bölgesel Direktörü Sameh Wahba da ziyaretten duyduğu memnuniyeti dile getirerek, yeni göreviyle bir ülkeye yaptığı ilk ziyaretin Türkiye'ye olduğunu anımsattı.

Bunun çok şey ifade ettiğini belirten Wahba, "Bahsettiğiniz önceliklere katılıyoruz. Bu önceliklerin hem Türkiye'nin kalkınması açısından hem de bölgeye ve dünyaya da stratejik anlamda örnek olacağını düşünüyoruz, bu yüzden de önemli buluyoruz." diye konuştu.

Avrupa'da 500 yılın en ağır kuraklığı

Avrupa Birliği raporuna göre, kıta 500 yılın en kurak dönemini geçiriyor. Kuraklık nedeniyle bazı ürünlerin hasadında önemli kayıplar yaşanması bekleniyor.

Avrupa Birliği (AB) Komisyonunun Ortak Araştırma Merkezi uzmanları, Avrupa'nın son 500 yılın kurak dönemini geçirdiğini bildirdi.

Ortak Araştırma Merkezinin (JRC) Avrupa Kuraklık Gözlemevi'nin analiz ve verileri temelinde hazırladığı "Avrupa'daki Kuraklık-Ağustos 2022" raporu yayımlandı.

Temmuz ayındaki endişe verici kuraklığın devam ettiği belirtilen raporda, AB topraklarının yüzde 47'sinin hala "uyarı verici" durumla karşı karşıya olduğu, AB'nin yüzde 17'sinde ise "alarm verici" bir kuraklık bulunduğu kaydedildi.

JCR uzmanları, devam eden kuraklığın son 500 yılın en kurak dönemi olarak değerlendirildiğini bildirdi.

Kuraklık nedeniyle mısır, soya fasulyesi ve ayçiçeği mahsulünün son 5 yılın ortalamasının yüzde 15 altında olması bekleniyor.

24.08.2022

Yağışın olmamasından Avrupa genelinde akarsularda da su seviyelerinin azaldığı, hidroelektrik santrallerindeki üretimin düştüğü, diğer güç santrallerindeki soğutma sistemleri ile akarsu taşıma sektörünün olumsuz etkilendiği belirtildi.

Raporda özellikle Batı Akdeniz bölgesi için uyarı yapılarak Kasım 2022'ye kadar normalden daha sıcak ve kurak havanın devam edebileceği vurgulandı.

Tüketici güveni Ağustos'ta yüzde 6,1 yükseldi

Tüketici güven endeksi, Ağustos ayında bir önceki aya göre yüzde 6,1 oranında arttı.

Tüketici güven endeksi, ağustosta aylık bazda yüzde 6,1 artışla 72,2 değerini aldı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), ağustos ayına ilişkin tüketici güven endeksi verilerini açıkladı. TÜİK ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası iş birliğiyle yürütülen "Tüketici Eğilim Anketi" sonuçlarından hesaplanan mevsim etkilerinden arındırılmış tüketici güven endeksi, ağustosta geçen aya göre yüzde 6,1 arttı. Temmuzda 68 olan endeks, ağustosta 72,2 olarak kayıtlara geçti.

Mevcut dönemde hanenin maddi durumu endeksi temmuzda 46,4 iken ağustosta yüzde 16 artışla 53,8 oldu. Gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi durum beklentisi endeksi ise temmuzda 67,2 iken ağustosta 72,2'ye çıktı.

Temmuzda 70,9 olan gelecek 12 aylık dönemde genel ekonomik durum beklentisi endeksi yüzde 2,7 yükselişle bu ay 72,8 olarak gerçekleşti.

Gelecek 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi endeksi de temmuzda 87,7 iken ağustosta yüzde 2,4 artışla 89,8'e yükseldi.

Şahin Fed ürkütüyor, küresel resesyon yolda

Ağustos öncü PMI verileri Türkiye'nin en büyük ihracat pazarlarında hem hizmet hem de imalat sektörlerinin daralma bölgesinden çıkamadığına işaret ediyor. Fed'in agresifleşmesiyle 20 yılın zirvesindeki doların güçlenmesi, paritede ise düşüşlerin sürmesi öngörülüyor.

Hilal SARI

Rusya'nın Ukrayna'da başlattığı savaş, sadece 6 ayda küresel ekonominin belini bükte. S&P Global tarafından salı günü açıklanan ağustos ayı öncü Küresel Hizmet ve İmalat PMI verileri, özellikle Avrupa'da beklentilerin de üzerinde bir yavaşlamaya işaret ediyor ve Uluslararası Finans Enstitüsü (IIF) Başkanı Robin Brooks'un da ifadeleriyle "Küresel resesyon geliyor".

"Euro Bölgesi derin bir resesyona giriyor"

IIF Başkanı Brooks, Twitter'dan PMI verileri sonrası Almanya ve İtalya ekonomilerine ilişkin PMI verileri ve gelecek dönem siparişlerinin stoklarla arasındaki farkını gösteren grafiklerle birlikte yaptığı açıklamada "Küresel resesyon geliyor. Almanya'da ve İtalya'da gelecek döneme ilişkin siparişlerden stokların çıkartılması yoluyla hesaplanan ölçüt şimdiden 2008 krizindeki kadar kötü. Ve bu veriler enerji fiyatlarındaki son yükselişleri henüz yansıtmıyor. Euro Bölgesi derin bir resesyona giriyor" ifadelerini kullandı.

Almanya, Fransa ve İngiltere’de imalat daralıyor

Euro Bölgesi’nin en büyük ekonomileri Almanya ve Fransa’da ve İngiltere’de imalat sektörü ağustos öncü PMI verilerine göre enerji fiyatlarındaki sıçramaya paralel daralmaya devam ediyor. Almanya’da imalat sektörü beklentiler kadar hızlı daralmasa da, özel sektörün genel faaliyetlerini izleyen Almanya Bileşik PMI 48,1 düzeyinden gaz krizinin akutlaşmasıyla 47,6’ya geriledi. Beklenti 47,3’e gerilemesiydi. İmalat PMI temmuzdaki 49,3 düzeyinden 49,8’e geriledi. Beklenti 48’e gerilemesiydi. İngiltere’de imalat sektöründeki daralma beklenenden daha hızlı gerçekleşiyor; ağustosta imalat sektörüne ilişkin PMI verisi 52,1’den 46’ya sert düştü. Fransa’da ise İmalat PMI daralma düzeyi 49’dan değişmedi. ABD’de ise enflasyon hizmeti sert vurdu ve Hizmet PMI 49,2’den 44,1’e 5 geriledi.

Parite eşitliğin üzerine çıkamıyor

Dolar endeksi salı günü küresel resesyon endişeleri ve Fed’in Jackson Hole toplantısında agresif tutumunu koruyacağı beklentileriyle 2 Eylül 2002’den bu yana en yüksek düzey olan 109,294 seviyesine kadar güçlendi. Fed ve Avrupa Merkez Bankası’nın (ECB) para politikalarında ayrışmaya devam etmesi ve ECB’nin giderek daha da belirgin hale gelen resesyon riskleri karşısında sıkılaşmayı daha ağırdan alması euro/dolar paritesinde de yeni dipler getiriyor. Euro/dolar paritesi salı günü 0,9996 düzeyine kadar yükselse de eşitliğin üzerine hiç çıkamadı ve PMI verileri sonrası 0,9899 düzeyine kadar geriledi.

“Dolar Jackson Hole’den güç alacak”

Fed Başkanı Jerome Powell’in cuma günü konuşmasında ‘ne pahasına olursa olsun’ enflasyonu düşürmek için faiz artırımlarına agresif şekilde devam edileceğinin sinyalini vereceği beklentileri güçlenmiş durumda. Enerji krizinin derinleştiği bir dönemde Powell’in mesajlarıyla dolar endeksinin daha da hızlanması ve euro/dolar paritesinde yeni diplerin görülmesi bekleniyor. Almanya gibi ekonomilerde gazın sanayiden kesilip hanelere yönlendirildiği 3. aşama Gaz Acil Durum Planı’na her gün bir adım daha yaklaşılrken, Société Generale, Rabobank ve ING gibi birçok yatırım bankası yaz sonuna euroda yeni düşüşler ve dolarda güçleniş bekliyor. Société Generale’den stratejistler Avrupa’nın gaz krizini “Demokles’in kılıcı” ifadeleriyle nitelendiriyor. Saxo Bank da Jackson Hole nedeniyle cuma gününe kadar piyasaların diken üstünde duracağı görüşünde olan finans kuruluşlarından.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Kırım'ın Ukrayna'ya iadesi uluslararası hukukun gereği

Kırım Platformu Çevrimiçi Liderler Zirvesi'ne video mesajla katılan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Kırım'ın, ayrılmaz parçası olduğu Ukrayna'ya iadesi, esas itibarıyla uluslararası hukukun gereğidir." dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kırım Platformu Çevrimiçi Liderler Zirvesi'ne video mesajla katıldı. Erdoğan, Kırım davasının barışçıl yollardan daha etkin bir şekilde savunulması amacıyla kurulan platformu isabetli bulduklarını ve desteklediklerini bildirdi.

Desteklerini geçen yıl Kiev'de düzenlenen kuruluş zirvesine Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun bizzat katılımıyla gösterdiklerini anımsatan Erdoğan, önümüzdeki dönemde platformun çalışmalarına her düzeyde katkı vermeyi sürdüreceklerini ifade etti.

"Uluslararası hukukun gereğidir"

Türkiye'nin Kırım'ın ilhakını tanımadığını, bu adımın gayrimeşru ve hukuk dışı olduğunu ilk günden beri açıklıkla savunduğunu vurgulayan Erdoğan, şunları söyledi: "Bu sadece hukuki değil ahlaki temelleri de olan ilkeli bir duruştur. Kırım'ın, ayrılmaz parçası olduğu Ukrayna'ya iadesi esas itibarıyla uluslararası hukukun gereğidir. Ukrayna'nın toprak bütünlüğünün, egemenliğinin ve siyasi birliğinin korunması sadece bölgesel değil küresel güvenlik ve istikrar bakımından kritik öneme sahiptir.

Kırım'ın yerli halklarından olan Kırım-Tatar soydaşlarımızın güvenlik ve esenliğinin temini de Türkiye'nin öncelikleri arasındadır. Kırım Tatarı vatandaşlarımız Kırım'daki gelişmelerin yakın takipçileridir. Bu vesileyle geçen sene platformun Kiev'deki ilk zirvesine katıldıktan sonra gözaltına alınan Kırım Tatar Milli Meclisi Birinci Başkan Yardımcısı Nariman Celal ve arkadaşlarının bir an evvel evlerine ve ailelerine kavuşmaları beklentimizi tekrarlıyorum."

Erdoğan, tarih boyunca büyük acılara maruz kalan Kırım Tatarlarının kendi ana yurtlarında barış içinde yaşamının haklı mücadelesini verdiklerini, Türkiye'nin bu süreçte Ukrayna hükümetinin ve Kırım Tatarlarının yanında olmayı sürdüreceğini dile getirdi.

"Arabuluculuk gayretlerimizi sürdürmeye kararlıyız"

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 24 Şubat'tan bu yana devam eden savaşın Ukrayna'nın toprak bütünlüğü ve egemenliği temelinde adil bir barışla sona erdirilmesi gerektiğini savunduklarını belirtti.

Türkiye olarak bu amaçla diplomasi kanalını işler hale getirmek için büyük çaba harcadıklarını, mart ayında Antalya'da yapılan Türkiye-Rusya-Ukrayna Dışişleri Bakanları Toplantısı ve akabinde İstanbul'da ev sahipliği yaptıkları barış görüşmeleri ile son olarak tahıl konusunda varılan anlaşma gibi önemli ve somut başarılar elde ettiklerini anımsatan Erdoğan, şunları kaydetti: "18 Ağustos'ta Lviv'e yaptığım ziyarette bu tavrımızı bir kez daha ortaya koyduk. Ancak yakalanan ivmenin korunması ve kalıcı sonuçlara dönüşmesi tarafların barış yolunda atacağı adımlara bağlıdır. Barışın tesisi doğrultusunda kolaylaştırıcılık ve arabuluculuk gayretlerimizi yılmadan, yorulmadan sürdürmeye kararlıyız. Savaşın bitmesi ve Karadeniz havzasının yeniden huzur ve istikrara kavuşması sadece bölgeye değil tüm dünyaya derin bir nefes aldıracaktır. Bu düşüncelerle Kırım dahil Ukrayna'nın toprak bütünlüğüne desteğimizi tekrarlıyor, bölgemizin en kısa zamanda yeniden barış iklimine kavuşmasını diliyorum."

AK Parti ekonomi ve seçim gündemiyle toplandı

Cumhurbaşkanı Erdoğan, bazı bakan yardımcılarını ve genel başkan yardımcılarını ile bir araya geldi.

ANKARA (DÜNYA) - Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, AK Parti Genel Merkezi'nde genel başkan yardımcılarını ve parti yöneticilerini ile bir araya geldi. Ticaret Bakanı Mehmet Muş'un da çağrıldığı toplantı saat 14:00'te başladı. Toplantının gündeminin ekonomi ve seçim olduğu öğrenildi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın günlük programında yer almayan sürpriz toplantıya, hem parti yönetimi, hem AK Parti Meclis Grubu hem de bakan düzeyinde katılımın olması dikkat çekti. Geniş katılımlı toplantıda seçim hazırlıkları, seçim koordinasyonu ve sahada yapılan ve yapılacak seçim çalışmaları, enflasyonla mücadele ve sahadan vatandaştan yansıyan talep ve sıkıntıların değerlendirilerek kapsamlı bir değerlendirme yapılması bekleniyor.

AK Parti Genel Başkanvekilleri Binali Yıldırım ve Numan Kurtulmuş ile AK Parti Grup Başkanı İsmet Yılmaz'ın yanı sıra AK Parti Sözcüsü Ömer Çelik, Tanıtım ve Medyadan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Hamza Dağ, Hukuk İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Hayati Yazıcı, Seçim İşlerinden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Ali İhsan Yavuz, Teşkilattan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Erkan Kandemir toplantıya katılan isimler arasında yer alıyor.

ABD, Suriye'de İran hedeflerini vurdu

ABD ordusu Suriye'de, İran'la bağlantılı hedeflere hava saldırısı düzenledi.

ABD ordusu, Suriye'nin Deir el-Zor vilayetinde İran Devrim Muhafızları ile bağlantısı olan grupların kullandığı tesislere hava taarruzu düzenledi.

ABD ordusunun dün düzenlediği saldırı, Washington'un Tahran ile 2015 nükleer anlaşmasını yeniden hayata geçirme müzakerelerinde girilen hassas bir dönemde yapıldı. Eski başkan Donald Trump'ın çekildiği anlaşmayı yeniden hayata geçirmek isteyen ABD yönetimi, Avrupa Birliği'nin (AB) hazırladığı taslak anlaşma metnine yanıt vermeye hazırlanıyor.

ABD ordusu merkez karargahı tarafından yapılan açıklamada hava saldırısının, ABD birliklerini İran'ın desteklediği grupların taarruzlarından korumak amacıyla yapıldığı belirtildi.

Açıklamada, Suriye muhalefet koalisyonu ve Washington'un desteklediği Suriyeli savaşçıların sığındığı tesise 15 Ağustos'ta düzenlenen saldırıya atıfta bulunuldu.

Ordu sözcüsü Albay Joe Buccino, "Saldırıları için talimatı başkan verdi" dedi.

Taarruzlarda insansız hava aracı mı, savaş uçağı mı kullanıldığı ve can kaybı olup olmadığı belirtilmedi.

Avrupa kuraklığı ve Rusya savaşının gıdada yarattığı fırsatlar

Ali Ekber YILDIRIM

24 Ağustos 2022 Çarşamba

Türkiye tarımda önemli potansiyele ve ihracat fırsatlarına sahip olmasına rağmen bunu yeterince değerlendiremiyor. Tarımsal üretimdeki en önemli sorunlardan birisi haline gelen yüksek girdi maliyetleri nedeniyle çiftçi üretim yapmakta zorlanıyor. Yüksek girdi fiyatları karşısında tarımsal destekler yetersiz. Ayrıca destekler hem çok geç açıklanıyor hem de çok geç ödeniyor. Türkiye tarıma gereken desteği ve önemi verse dünyanın en önemli üretici ve ihracatçısı olabilir.

COVID-19 salgınının getirdiği fırsatlar var. Rusya ile Ukrayna arasındaki savaş nedeniyle Rusya'ya uygulanan ambargo nedeniyle bu ülkenin Türkiye'ye yönelmesinin getirdiği önemli avantajlar var. Bu yıl kuraklık nedeniyle tarımsal üretimde ciddi sorunlar yaşayacak olan Avrupa pazarında değerlendirilecek fırsatlar var. Bunların hiçbirisi değerlendirilemiyor. Hayvan ithalatına izin veriliyor. Bazı ürünlerde ihracat yasağı ile içerde gıda fiyatlarının düşürülmesi hayali kuruluyor. Oysa doğru politikalarla tarımsal üretim artırılabilir. Kaliteli, katma değerli ürünler elde edilebilir. Hem iç piyasaya yetecek hem de ihraç edecek büyüklükte potansiyelimiz var.

Kuraklık Avrupa'da kırmızı alarm veriyor

Avrupa'yı kasıp kavuran kuraklık yaşamı tehdit ediyor. Tarım ürünleri üzerinde de çok büyük zarara neden oluyor. Özellikle Avrupa'da büyük limanlardan nehirlerle iç kısımlara taşımacılıkta sorunlar yaşanırken taşıma maliyetleri hızla artıyor. Bütün bu olumsuzluklar Türkiye gibi Avrupa'ya hem yakın hem de tarım ve gıdada önemli bir ihracatçı olarak büyük fırsatlar yaratıyor. Ancak, Türkiye bunlardan yeterince yararlanamıyor.

Avrupa Birliği Kuraklık Gözlemevi'nin Ağustos 2022 Raporu'na göre yılın başından bu yana Avrupa'nın birçok bölgesini etkileyen şiddetli kuraklık, Ağustos ayının başından itibaren daha da genişliyor ve kötüleşiyor. Yağışların azalması ile Avrupa genelinde

nehirlerde su seviyelerinde ciddi düşüş yaşandı. Suyun azalması nedeniyle enerji üretiminde de önemli sorunlar yaşanıyor.

Rapora göre, Avrupa Birliği'nin yüzde 47'si kuraklık tehdidi altında, yüzde 17'si "kırmızı alarm" seviyesinde. Toprakların yaklaşık yarısında dikkat edilmesi gereken ciddi kuraklık var.

Su ve ısı stresi, yaz mahsullerinin verimini önemli ölçüde azalttı. En çok etkilenen ürünlerin başında tahıllar, mısır, soya fasulyesi ve ayçiçeği var. Ağustos ayındaki son yağışlar bazı bölgelerde kuraklık koşullarını kısmen hafifletse de bazı bölgelerde fırtınalar ciddi hasarlara, kayıplara neden oldu ve yağışın olumlu etkilerini azalttı.

En çok etkilenen ülkeler

Batı Avrupa-Akdeniz bölgesinde önümüzdeki aylarda Kasım 2022'ye kadar normalden daha sıcak ve kuraklık koşullarının devam etmesi bekleniyor.

Kuraklığın en etkili olduğu ve riskin devam ettiği bölgeler ise şöyle sıralanıyor: İtalya, İspanya, Portekiz, Fransa, Almanya, Hollanda, Belçika, Lüksemburg, Romanya, Macaristan, kuzey Sırbistan, Ukrayna, Moldova, İrlanda ve Birleşik Krallık.

Güney Çek Cumhuriyeti, Kuzey Avusturya ve Orta Fransa'nın sınırlı bölgelerinde yerel toparlanma gözlemleniyor. 2022 baharında zaten kuraklıktan etkilenen bölgeler örneğin, kuzey İtalya, güneydoğu Fransa, Macaristan ve Romanya'daki bazı bölgeler, en kötü koşullara sahip bölgeler olarak öne çıkıyor.

İtalya'da Po Nehri havzası en yüksek kuraklık şiddetiyle karşı karşıya. İtalya'da 5 bölgede acil durumu ilan edildi. Bu ülkedeki birçok kentte su kullanımında kısıtlamaya gidildi.

Mısır, soya ve ayçiçeğinde rekolte düşüyor

Avrupa'da Tarımsal Kaynakları İzleme Ortak Araştırma Merkezi (JRC MARS) Ürün İzleme Bülteni'nin Ağustos 2022 sayısına göre, istisnai su stresi ve ısı stresi, ana mahsullerin verimini önemli ölçüde azalttı. En çok etkilenen ürünlerden tahıllarda mısır, soya fasulyesi ve ayçiçeği oldu. Avrupa Birliği'nin son 5 yıllık ortalamasına göre mısır rekoltesinin yüzde 16, soya rekoltesinin yüzde 15 ve ayçiçeği rekoltesinin ise yüzde 12 düşmesi bekleniyor.

İtalya'nın büyük bölümünde göller ve nehirlerdeki su seviyesi çok azaldığı için tarımsal üretimde büyük rekolte kayıpları bekleniyor. Şarabı ve zeytinyağı üretimiyle ünlü İtalya'nın Toskana bölgesinde üreticiler ürün kaybı yaşamamak için mücadele ediyor.

İspanya'da zeytin ve üzüm üretimi zarar görürken, Portekiz'de en çok olumsuz etkilenen ülkelerden birisi.

Türkiye için yeni fırsatlar

İzmir Ticaret Odası Gıda Meslek Komitesi Başkanı Cemil Gökçen, kuraklık nedeniyle bu sene İspanya'nın zeytin ve yaş üzümde sıkıntı yaşadığını belirterek: "Çekirdeği alınmış konfi zeytinde İspanya dünya pazarının hakimi konumunda. Bu sene ürün az olacağı için Rusya bizden zeytin talep ediyor. Türkiye için çok önemli bir fırsat. Üstelik bu yıl Türkiye'nin zeytin rekoltesi de iyi görünüyor. Yine zeytinyağında talepler artabilir. Yaş üzümde ihracat yapıyoruz. Şaraplık üzüm veya doğrudan şarap talebi gelecektir. Türkiye Avrupa'daki kuraklığı değerlendirse kendisine bir pazar yaratabilir. Ama bunları uzun vadeli çalışmak ve öngörmek gerekiyor. Biz ayağımıza gelen fırsatları değerlendiremiyoruz." bilgisini verdi.

Enerji krizi büyüyor

Avrupa'da kuraklıktan daha tehlikeli olan gelişmenin enerji krizi olduğuna dikkat çeken Gökçen, bazı alanlarda Avrupa üretimden çekilmek zorunda kalabilir. İtalya nohut konservesi ihracatı yerine nohudu çuvalda doğrudan ihraç etmeyi düşünebilir. Çünkü konserve yapmak için enerjiye ihtiyaç var. Geçen sene 20 sent olan doğal gaz 2 Euro'nun üzerine çıkınca bazı alanlarda üretim yapmak imkansız hale geliyor. Almanya'da enerji krizi büyüyor. Yazın Türkiye'ye gelen vatandaşlarına orada kalın yakacağınız doğalgazın bedelinin yarısını size ödeyelim diyorlar. Bu kış muhtemelen Antalya otelleri devre mülk misali Alman turistlerle dolacak. Gıdada kuraklık ve enerji krizi nedeniyle üretilmeyecek ürünleri Türkiye karşılayabilir. Fakat Türkiye buna ne kadar hazırlıklı?"

Özetle, COVID-19 salgını, Rusya-Ukrayna savaşı, Avrupa'da yaşanan kuraklık, enerji krizi Türkiye'ye tarımda, gıdada önemli fırsatlar getiriyor. Ama yanlış tarım politikaları, öngörüsüzlük ve planlama eksikliği nedeniyle bu fırsatlar değerlendirilemiyor. Sudan'da, Venezuela'da, Nijer'de boş hayaller peşinde koşmak yerine ülke toprakları planlı ve verimli değerlendirilse hem kendimize yeter hem de dünyanın en azından bir bölümünü besleriz.

Rusya'dan tarım ve gıda ürünlerine büyük talep var

Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ile başlayan savaş nedeniyle batılı ülkeler Rusya'ya yaptırımlar ve ambargo uyguluyor. Birçok gıda şirketi Rusya'dan çekildi. Bazıları üretimlerini Türkiye'ye kaydırды. Rusya ise Türkiye'den her zamankinden daha fazla gıda ve tarım ürünü talep ediyor.

Gıda piyasasını çok yakından izleyen İzmir Ticaret Odası Gıda Meslek Komitesi Başkanı Cemil Gökçen ile konuşmamızda Rusya'nın taleplerini şu sözlerle anlattı: "Her zaman olduğu gibi dondurulmuş meyve ve sebzede ciddi talep var. Türkiye kaliteli ürünleri nedeni ile Mısır ve Çin'den pahalı olsa da İspanya, Sırbistan ve Polonya'nın savaş nedeniyle uygulamak durumunda oldukları ambargodan dolayı alternatifi olmayan tedarikçi. Bu ürünlere ek olarak dondurulmuş patates, konserve sebze, turşu ve reçelde de ciddi talepler söz konusu. Ancak, Türk ihracatçısını endişelendiren bazı konular var. Talebin savaş nedeniyle dönemsel mi yoksa gelecek

seneler için de geçerli olacak kesin bir talep mi olduğu net değil. Savaş ve ambargo biterse Rusya geçmişte olduğu gibi Avrupa Birliği ülkelerine geri döner mi bu konu net değil.”

Mevcut durumda Türkiye'ye alternatif pazarlar olarak Çin, Mısır ve İran'ın öne çıktığını belirten Gökçen: Çin uzak olduğu için lojistik problemi var. Mısır'a genel olarak kalitede güvensizlik söz konusu. İran'ın ise işlenmiş gıda ürünlerinde yeterli sanayisi yok. Türkiye mevcut durumda deniz yolunda tek alternatif gibi; Arkas, Akkon ve Admiral hatları düzenli servise devam ediyor.”dedi.

Fırsatlar değerlendirilemiyor

Türkiye tıpkı pandemi ile ortaya çıkan tarımsal ihracat fırsatlarını öngöremediği ve yönetemediği gibi Rusya ile Ukrayna savaşı konusunda ortaya çıkan ciddi tedarik fırsatlarını da kaçırdığını anlatan Gökçen sözlerini şöyle sürdürdü: “Gıda ihracatını tarımsal hammadde ihracatından ayıran en büyük fark ambalaj sanayimiz. Ne yazık ki miktar ve fiyat olarak kendimize ve ihracata yetecek tarımsal hammadde üretemediğimiz gibi, rekabetçi fiyatlarda gıda ambalajı da üretemiyoruz. Cam, teneke, pet, kavanoz, kapak, etiket, karton kutu, pouche vb. ambalajlarda miktar ve fiyatlama konusunda yeterli değiliz. Rusya'ya gıda ihracatını salt yaş meyve sebze üzerine inşa ettik, güzelim Antalya, Finike, Kumluca coğrafyasını sera sahası yaptık onda da ilaç kalıntısı ve siyasi sebepler ile yıllardır istenilen kârlı verimi alamıyoruz. Bu ticaret savaşları olduğu sürece bize başka fırsatlar da gelecektir ama değerlendiremedikten sonra bize faydası yok. Rus marketlerin sadece 1 cins reçel (örnek çilek) için talep ettikleri adetler 1.5 milyon kavanoz ve üzeri. Türkiye yıllarca Türk tipi karışık turşu ihracatına ağırlık verdi dünyada yaşayan buradan gitme gurbetçiler için.

Ancak konserve işinde asıl büyük iş konserve biber ve konserve kornişon (hıyar değil) turşusu. Bu konulara gerekli ağırlık verilmedi. Almanya'daki bir kaç büyük market zinciri dışında bu malları üretmedik ve satmadık. Geçen yıldan bu yana başka büyük ülkelerden de konserve biber (jalapeno) talepleri gelmeye başladı. Rakamlar 2 milyon adetlerde. Burada Mısır ciddi rakip ama Türkiye'nin kalite, lojistik konularına ciddi avantajları var. İklimimiz halen biber üretmek için uygun. Ürünler Mısır kadar çok sıcak görmediği için ahesteden olgunlaşıyor ve tad farkı oluşuyor. Mısır senede 3 - 4 mahsul alsa da aşırı sıcaklar bitkide istenilen olgunluk olmuyor, ama fiyatlar çok uygun.”

İç borçta git gide öyle bir yük oluşuyor ki!

Alaattin AKTAŞ

24 Ağustos 2022 Çarşamba

✓ Merkez Bankası faizinde geçen yıl başlatılan indirim operasyonu yalnızca vatandaşı mı vurdu sanıyorsunuz; bu operasyondan en çok yara alan Hazine oldu.

✓ Hazine'nin iç borç anapara yükü son bir yılda 524 milyar artarken, faiz yükü tam 1.7 trilyon lira arttı.

✓ Hazine ağustos başındaki duruma göre bundan sonra 100 lira anaparaya karşılık 143 lira faiz ödeyecek.

Bir yıl öncesi, ağustos ayı... Hazine'nin iç borç anapara stoku 1.2 trilyon, bu borç için ödenecek toplam faiz de 699 milyar lira. Anapara-faiz dengesi makul...

Bu yıl ağustos ayı... Hazine'nin iç borç anapara stoku 1.7 trilyon, bu borç için ödenecek toplam faiz ise 2.4 trilyon lira...

Anapara-faiz dengesi geçen yıl makul ise bu yılkinin tanımı yok. Eğer bu yılki makul ise geçen yıl şahane bir durumdaymışız da fark edememişiz.

İç borcun anaparası bir yılda yüzde 45 oranında 524 milyar lira artarken, bu borcun faiz yükünde ortaya çıkan yüzde 243 oranındaki 1.7 trilyonluk artışı nasıl izah edeceğiz?

Ya da bu artışı izah edebilecek biri var mı?

Artışın niye bu boyutlara vardığı tabii ki belli de önemli olan bunu mantık çerçevesinde izah edebilmek...

Nereden nereye; ama niye?

Hazine'nin iç borç yükü anlamında nereden nereye geldiği, daha doğrusu savrulduğu ortada. Veriler Hazine ve Maliye Bakanlığı'na ait. Hazinecilerin kendilerinin bile tahayyül edemeyecekleri bir duruma gelinmiş.

Düşünsenize, hep borç harç idare etmek zorundasınız; son bir yılda borcunuz 500 lira civarında artmış ama bu borç için ödeyeceğiniz faiz 1.700 lira artış göstermiş. Hiç kendinizi sorgulamaz mısınız, benim borcum 500 lira artarken faiz yüküm niye 1.700 lira arttı, diye...

Bir vatandaş böyle bir borç artışı yaşasa, bir yerde hata yapıyor olmalıyım diye durumunu sorgular.

Bir şirketin borcu böylesine bir değişim gösterse patron önce CEO'yu, sonra muhasebe müdürünü sorgular. Hatta sorgulamanın ötesinde iş akdini sonlandırır.

Peki koskoca Türkiye Cumhuriyeti Hazinesinin iç borç yükü böylesine tuhaf kompozisyon değişikliğine uğrarken bunun sorgulanması gerekmiyor mu?

Bu borcu hiç kimse cebinden ödemeyecek, ödeyemez zaten. Trilyonlarca liralık borçtan söz ediyoruz çünkü.

Bu duruma niye gelindiğinin, iç borcun faiz yükünün niye böyle hızlı bir şekilde artmakta olduğunun hesabını kimse vermeyecek mi?

Bu borç torunlarımıza kalmayacak

Hani bir fıkra var ya...

Adamın biri bir lokantanın camında bir yazı görür:

-Siz yiye, torununuz ödesin!

Yazıya pek inanamayan adam içeri girip sorar:

-Bu gerçekten doğru mu?

-Evet beyim, kesinlikle doğru, bizim politikamız bu.

Adama masaya kurulur; yer de yer. Tam kalkıp gitmeye hazırlanırken garson yüklü bir hesap uzatır.

-Bu da ne! Hani torunum ödeyecekti.

-Haklısınız beyefendi, sizin borcunuzu torununuz ödeyecek, bu zaten dedenizin borcu!

Ağustos başı itibarıyla yaklaşık 1.7 trilyon lira olan iç borç anapara tutarı ile 2.4 trilyon lira olan faiz tutarı hemen üç beş yıl içinde ödenmeyecek. Ama bu borç öyle torunlarımıza kalacak kadar da uzun vadeli değil. Birkaç kuşak sonrasına kalmayacak bu borç.

Üstelik borç anaparası da sabit değil ki; bir yandan borçlanma da devam edecek. Hem de böylesine yüklü faiz ödemesini döndürebilmek için daha fazla borç alınacak.

Yüklü borç anapara ve faiz ödemesi, bu ödemeleri karşılayabilmek için yeniden borçlanma, bu borçlanma sonucu borç anapara ve faizinin daha da artması...

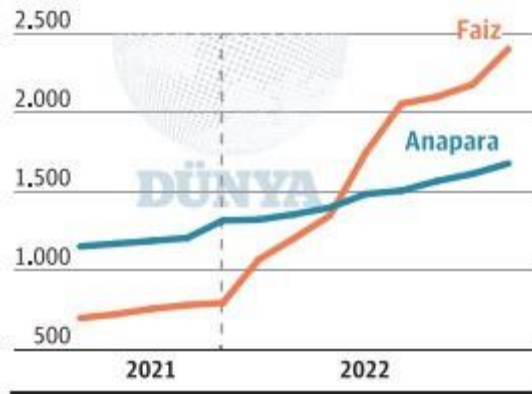
Yani kedi kuyruğunu yakalamak için dönüp duracak!

Bu nasıl bir faiz yükü artışı! (Milyar TL)

	Anapara	Faiz
Ağustos 21	1.152	699
Eylül	1.169	723
Ekim	1.187	757
Kasım	1.205	781
Aralık	1.316	795
Ocak 22	1.321	1.068
Şubat	1.355	1.204
Mart	1.397	1.347
Nisan	1.483	1.743
Mayıs	1.504	2.053
Haziran	1.565	2.098
Temmuz	1.611	2.175
Ağustos	1.676	2.400
Yıllık fark		
Tutar	524	1.701
Yüzde	45,5	243,4

Hazine'nin faiz yüküne bakın!

(Ağustos 21-Ağustos 22) (Milyar TL)

Faiz yükü fena artıyor (Milyar TL)

	Anapara	Faiz
2012	388	177
2013	405	178
2014	414	216
2015	439	239
2016	468	256
2017	535	310
2018	579	457
2019	722	426
2020	1.075	545
2021	1.316	795
Ağustos 22	1.676	2.400

Faiz mi, füze mi? (Milyar TL)

TABİİ Kİ KENDİLİĞİNDEN OLMADI, BU BİR TERCİHİN SONUCU

İktidar geçen yıl eylülde bir tercihte bulundu. Kendince getirisi olan ve seçim kazandıracığı umulan bir tercih. Bu doğrultuda temelde bir karar alındı ve Merkez Bankası faizi indirilerek piyasa canlı tutulmaya çalışıldı.

Ama çok maliyetli bir tercihti bu. Öyle birlerinin ezbere söylediği gibi Merkez Bankası faizi indirilince diğer faizler inmedi; hele hele kredi faizleri hiç inmedi.

Liralaşma liralaşma denilmesine bakmayın, bu süreçte tam tersi yapıldı. TL cinsi tasarruf edenler; yani döviz almayanlar, altın almayanlar, gayrimenkul alacak kadar parası olmayıp bankada mevduat tutanlar hep cezalandırıldı. Bu durumda olanlara enflasyonun çok altında faiz verildi. Çıkış yolu olarak kur korumalı mevduat gösterildi.

Hadi üç kuruş tasarrufu olan vatandaş cezalandırıldı da Hazine bundan nasibini almadı mı, en büyük zararı Hazine gördü. Enflasyonu yükseltme politikası, evet yanlış yazmadım, enflasyonu yükseltme politikası sonucu Hazine'ye borç verenler **“Bir dakika, bu ortamda ya TÜFE'ye endeksli borç veririm ya da dövize endeksli”** dedi. Hazine'nin borç stokunda TÜFE'ye ve dövize endeksli kağıtların payı daha da arttı. Bankaların karı bu yıl niye rekorlar kırıyor ve bunu kim sağladı sanıyorsunuz! Hazine'nin borçlanma yapısındaki değişikliğe bir başka gün detaylı olarak değinirim.

Toplam iç borç stoku içinde TÜFE'ye ve dövize endeksli kağıtların payı geçen yıla göre çok fazla artmış değil aslında. Ama bir borç ödeme projeksiyonu yaparken TÜFE'yi gelecek yıllar için yüzde 20 dolayında almak da var, yüzde 80'ler dolayında almak durumunda kalmak da. Aynı şekilde doları 8-10 lira civarında almak da var, 20-25, hatta 30 lira olarak almak da...

Beklentileri bozarsanız olacağı bu!

Abdulkadir Selvi

Mansur Yavaş, Kılıçdaroğlu'na rağmen aday olur mu

İYİ Parti, CHP'ye rağmen Mansur Yavaş'ı cumhurbaşkanı adayı olarak önerecek mi?

Mansur Yavaş, Kılıçdaroğlu'na rağmen cumhurbaşkanı adayı olmayı göze alacak mı?

Kılıçdaroğlu, kendisine rağmen Mansur Yavaş'ın adaylığına rıza gösterecek mi?

İYİ Partili Buğra Kavuncu'nun, Kılıçdaroğlu'nun ortak adaylığıyla ilgili soruya, "Sahada en çok duyduğumuz isim Mansur Başkan. Mansur Yavaş'la ilgili bir ağırlık var" cevabını vermesi kulisleri hareketlendirdi. Oysa bir süredir Kılıçdaroğlu'nun ortak adaylığının kabul edildiği gibi bir hava var. Buğra Kavuncu'nun çıkışı, CHP Genel Merkezi'nde kaşların çatılmasına yol açtı. Ama bir yandan da kulislerde yukarıdaki soruların yanıtı arandı.

Buğra Kavuncu sahada Mansur Yavaş'ın isminin olduğu sonucuna nasıl varmış? Kamuoyu araştırmalarında muhalefetin adayı olarak ilk sırada Mansur Yavaş çıkıyor. O ayrı. İYİ Parti İstanbul İl Başkanlığı 12 Şubat'ta, "Anlat İstanbul" diye bir program başlatmıştı. Şimdiye kadar 84 bin 500 İstanbullu ile temas kurulmuş. Mansur Yavaş verisi oradan çıkıyor.

İMAMOĞLU'NA DERS OLSUN

İstanbul'u iki seçimde kazanan Ekrem İmamoğlu, İstanbul'dan Mansur Yavaş isminin çıkması karşısında ne düşündü bilemedim. Kendine yönelik iyi niyetli uyarılar karşısında "Vız gelir tırıs gider" diyen İmamoğlu'nun başını iki elinin arasına alıp düşünmesi gerekiyor.

Erdoğan düşmanları 20 yıldır Erdoğan'ı tasfiye edecek bir isim arıyorlardı. İstanbul seçimlerinden sonra aradığımızı bulduk diye İmamoğlu'na sarıldılar. Kimi İkinci Atatürk ilan etti kimi ikinci Fatih dedi sonunda İmamoğlu efsanesi çöktü. İstanbul seçmeni dahi Mansur Yavaş dedi.

BUĞRA KAVUNCU NE YAPTI

Buğra Kavuncu'nun çıkışı üzerine İyi Parti kulislerinde birkaç sorunun cevabını araştırdım.

İlk olarak Buğra Kavuncu kendi görüşünü mü açıkladı yoksa Akşener'in mesajını mı paylaştı sorusunun yanıtını aradım. Evet diyen de çıkmadı, hayır diyen de. Buğra Kavuncu'nun Akşener'e olan yakınlığına dikkat çekmeme ise itiraz eden olmadı. Belli ki Buğra Kavuncu aynı zamanda Buğra Kavuncu Akşener olarak konuştu.

SOKAK 'YAVAŞ' DİYOR

İkincisi ise Kılıçdaroğlu'nun ortak adaylığının ilan edilmesinin beklendiği 6'lı toplantı öncesinde Buğra Kavuncu'nun neden zaman ayarlı bu açıklamayı yaptığı sorusuydu. Kavuncu, 6'lı masaya bir mesaj mı verdi? "Buğra Kavuncu herkesin bildiği bir tespiti ortaya koydu. Sokak, Mansur Yavaş diyor. Bunu CHP de biliyor, İYİ Parti de, AK Parti de. Herkesin bildiği bir şeyi söylüyor" değerlendirmesi yapıldı. Bunun başka yönden okuması ise sokak Kılıçdaroğlu demiyor demektir.

CHP'YE RAĞMEN OLUR MU

Şimdi geldik on puanlık uzmanlık sorusuna. Mansur Yavaş, Kılıçdaroğlu'na rağmen aday olur mu? Cumhurbaşkanı aday olup Kılıçdaroğlu ile yarışmayı göze alabilir mi? Bu soru Ekrem İmamoğlu için de geçerli.

Meral Akşener, "Bu arkadaşların ita amiri Sayın Kılıçdaroğlu. Onlar CHP'nin belediye başkanları" demişti. İYİ Parti yetkilileri ezberlemiş gibi Akşener'in bu sözünü tekrarladılar. "Mansur Yavaş ve Ekrem İmamoğlu'yla ilgili karar Kılıçdaroğlu'nun elinde. Yavaş ya da İmamoğlu aday gösterilecekse Kılıçdaroğlu'nun aday göstermesi lazım" dediler. Ama Akşener o sözünün devamında, "Sayın Kılıçdaroğlu iki arkadaştan birini aday gösterdiği takdirde biz hayır demeyiz" demişti. Bu Kılıçdaroğlu'na "Yavaş ya da İmamoğlu'ndan birini aday göster, biz de destekleyelim" demektir.

Ama Kılıçdaroğlu kendisi aday, onları neden aday gösterebilir? Dahası son bir yıldır Yavaş ve İmamoğlu'nu masanın dışına atmak için her türlü hamleyi yapıyor. CHP Grubu'nda, "Ya benimle olun ya yolumdan çekilin" demedi mi? Belediye başkanlarımız bir dönem daha hizmet etmeli diye konuşmadı mı?

KILIÇDAROĞLU İLE YARIŞIR MI

Buğra Kavuncu'nun çıkışı Mansur Yavaş'la ilgili olduğu için daha çok Yavaş ne yapar sorusunun peşine düştüm. Ama yanıt her iki isim için geldi. "İmamoğlu ya da Yavaş, Kılıçdaroğlu'na rağmen aday olurlarsa siyaseten intihar etmiş olurlar. O zaman Kılıçdaroğlu ile yarışmak zorunda kalırlar ki en büyük muhalefet partisinin desteğini alamadan bir varlık göstermeleri mümkün olmaz" yanıtını aldım.

Siyasette her şey olur ama bu aşamada Mansur Yavaş'ın, Kılıçdaroğlu'na rağmen aday olmasına ihtimal verilmiyor.

SON ANDA

İmamoğlu'nu destekleyenlerin, Kılıçdaroğlu'nun kazanamayacağını anlayıp son anda İmamoğlu diyeceğini savunuyorlar. Kılıçdaroğlu'nu destekleyenler ise son anda vazgeçmesinden endişe ediyorlar. Ama Kılıçdaroğlu bu kez gemileri yakmış gözüküyor. Adaylıkta kararlı.

Öyle ki Ekrem İmamoğlu bu kararlılığı gördüğü için Kılıçdaroğlu ile ilişkilerini düzeltmeye başladı. Mansur Yavaş'ın geri planda kalmasında da bu tavrın etkili olduğunu düşünüyorum.

O nedenle Kılıçdaroğlu son anda adayımız Mansur Yavaş ya da Ekrem İmamoğlu demediği sürece her iki ismin adaylığı zor gözüküyor.

İYİ PARTİ NE YAPAR

Peki Kılıçdaroğlu aday göstermediği halde İYİ Parti, Mansur Yavaş'ı aday gösterir mi? CHP'ye rağmen Mansur Yavaş isminde ısrar eder mi?

"6'lı masaya Mansur Yavaş 'seçilecek isim' olarak götürülebilir. Ama CHP aday göstermediği sürece, Kılıçdaroğlu'na rağmen aday gösterilmez" deniliyor.

Dikkat edin Ekrem İmamoğlu demiyorum çünkü İmamoğlu, İYİ Parti'nin ilgi alanının dışına çıkmaya başladı.

ÇOKLU ADAY OLUR MU

Muhalefette ibre ortak adayla çoklu aday arasında gidip geliyor. 6'lı masa toplantısından sonra yayınlanan bildiride "ortak aday" vurgusu yapıldı ama çoklu aday gündemden düşmüş değil. Hatta Buğra Kavuncu'nun Mansur Yavaş çıkışından sonra yeniden gündeme geldi.

Peki çoklu aday ne şartla olur? "6'lı masada Kılıçdaroğlu'nun ortak adaylığına hayır denilirse o zaman çoklu adaya gidilir. Ama 6'lı masada Kılıçdaroğlu'na yok denileceğini sanmıyoruz" değerlendirmesi yapıldı.

AKŞENER ADAY OLUR MU

Akşener'in, başbakanlığa talibim demesine rağmen yine de son anda cumhurbaşkanı adayı olmasını bekleyenler var. İYİ Partililerin gönlünde ise liderlerini aday yapmak yatıyor. Ancak Akşener'in kararının kesin olduğu ve ağırlığını partiyi büyütme vereceği ve cumhurbaşkanı adayı olmayacağı söyleniyor.

Esfender KORKMAZ

Cin fikirle ekonomi yürümez

24 Ağustos 2022 Çarşamba

Bütün dünya yüzde 80 enflasyon varken, Türkiye'nin neden Merkez Bankası Gösterge Faizini yüzde 13' te tuttuğunu yanlış buluyor ve sonucunu merak ediyor. Üstelik aynı hükümet 2018 kur şokunun getirdiği kur artışı ve enflasyon sorununu faizleri artırarak çözmüştü.

Hükümet, ekonominin canlanması, büyümenin artması ve işsizliğin azalması için faizleri düşük tuttuğunu söylüyor. Faizi sorgulayanlar için de "felaket tellalları" diyor.

Netice olarak hükümet geçmişte ve bugün dünyada bir örneği olmayan kararlar alıyor. Türkiye'nin gelmiş geçmiş en büyük gazetecisi Haldun Simavi o dönemdeki böyle kararlara "Cin Fikir" derdi.

Ama cin fikirle yönetilen bir ekonomi düze çıkamaz.

Faizleri düşük tutmak ve TL'den çıkışı önlemek için, hükümet "Kur Korumalı Mevduat" getirdi. Özellikle bazı şirketler kur artışının getirdiği vergi yükünden kurtulmak için Kur Korumalı Mevduat'a geçtiler. Kur artışı ile faiz arasındaki fark bütçeden karşılanıyor. Bu nedenle ;

Bütçe açığı arttı. Mali istikrar bozuldu. Devlet vergi verenden kur korumalı mevduat sahiplerine bütçe yoluyla gelir aktardı. Devam ediyor.

Bu defa Hükümet ve Merkez Bankası, bütçeyi finanse etmek için, hazine bonosu karşılık icat etti.

Kobiler, ihracatçılar, yatırımlar, esnaf ve tarım dışında, ticari krediler için;

*Yüzde 22,8 faize kadar bankalar her 100 liralık ticari kredi için 30 liralık hazine tahvilini Merkez Bankası'nda karşılık olarak tutmak zorundadırlar.

*Yüzde 22,8 ile yüzde 29,35 faiz arasında her 100 liralık ticari kredi için 50 liralık hazine tahvilini karşılık olarak Merkez Bankası'nda tutmak zorundadırlar.

*Yüzde 29,35 üstünde ticari kredi veren bankalar, her 100 liralık kredi için 120 liralık hazine tahvilini Merkez Bankası'nda karşılık olarak tutmak zorundadırlar.

Hükümet ve Merkez Bankası bu durumda bir taşla iki kuş vurmak istiyor;

Birincisi... Bankalar ticari kredilere yüzde 30 üstünde faiz uygulayamayacak. Bu karar tüketici kredilerini kapsamıyor. Yani okkanın altına yine vatandaş girdi. Oysa ki siyasi iktidar bankaların kâr marjlarını yüzde 30 veya yüzde 40 gibi bir oranla sınırlayan kanun çıkarabilirdi. Ben 2009 yılında iki böyle bir kanun teklifi verdim. AKP oyları ile reddedildi.

İkincisi ... Hazine tahvillerinin faizini düşürüp , bankalara satarak bütçe açıklarını finanse etmek istiyor. Ama Bankalar için sorun yok , çünkü tahvil faizleri yüzde 14' te olsa , bankalar Yüzde 13 oranı ile MB' dan fon sağlıyor. Ama MB' nın faizi 13'te tutmasının maliyeti de kur artışı, enflasyon ve yoksullaşma olarak halka yansıyor.

Dahası, bu tür kararlar piyasa ekonomisinde rekabet şartlarını ve işleyişini bozuyor. Ekonomi yeraltına kayıyor.

Zaten bu karardan sonra Türkiye'nin CDS oranları da yeniden arttı. 650'den 769'a yükseldi.

CDS oranlarının artması, dış borçlanma maliyetlerini artırdığı gibi, güven sorunu oluşturduğu için dış borçların çevrilmesini de zorlaştırıyor. Herkes Türkiye'ye borç vermek istemiyor. İthalat kredilerinde bu sorunu yaşıyoruz. Yabancılar ithalatçımıza vade yapmak istemiyor.

Öte yandan bu sene cari açık arttı ve Merkez Bankası net rezervleri eksi değerdedir.

Türkiye'nin bir yıl içinde ödemesi gereken 182 milyar dolar dış borcu ve finanse etmek zorunda olduğu 50 milyar dolar cari açığı var. Bu tablo, dış borçlarda temerrüt riskini daha da artırdı. (Ekli tablo.)

Hükümetin bu riskleri görmüyor olması da krizin derinleşeceğini gösteriyor.

2022 Haziran	
KAMU	35.052
GENEL HÜKÜMET (**)	3.641
Merkezi Yönetim	3.169
Mahalli İdareler	472
Fonlar	0
FİNANSAL KURULUŞLAR	30.944
Bankalar	29.630
Bankacılık Dışı	1.314
FİNANSAL OLMAYAN KURULUŞLAR	467
KİT'ler	467
Diğer	0
TCMB	29.428
ÖZEL	118.057
FİNANSAL KURULUŞLAR	56.106
Bankalar	53.120
Bankacılık Dışı	2.986
FİNANSAL OLMAYAN KURULUŞLAR	61.951
TOPLAM	182.537

(*) Orijinal vadesine bakılmaksızın vadesine bir yıl ve daha kısa kalan dış borçları göstermektedir.

(**) T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yurt dışında ihraç edilen borçlanma senetlerinden (eurobond) itfasına bir yıl ve daha kısa vade kalanlar için yapılacak ödemeleri kapsamaktadır (yurt içi yerleşik kişilerce satın alınanlar hariç).

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
Veri Yönetişimi ve İstatistik Genel Müdürlüğü
Ödemeler Dengesi Müdürlüğü

İbrahim Kahveci

Para nereye gidecek?

Kenan Doğulu'nun seslendirdiği "Kurşun adres sormaz ki" parçasını hatırlar mısınız? Ya da 1994 büyük ekonomik krizini... Çünkü kurşun ve para kimseye adres sormaz... Gideceği yere gider.

1993 yılında Hazine'den Sorumlu Bakan Tansu Çiller piyasa ile oyun oynamaya başlamıştı. Hazine ihalelerini iptal ediyor veya ihaleleri tam karşılamayıp borç ihtiyacını Merkez Bankası'ndan alıyordu. Bu sayede piyasada para kalıyor ve bankalar parayı satmak için faizleri düşürecek beklentisi içindeydi.

Dönemin Merkez Bankası Başkanı **Rüşdü Saraçoğlu** Demirel'e gitmiş ve bu yolun yol olmadığını anlatmıştı.

Sonra Çiller Başbakan oldu ve kendine yakın yine **Boğaziçi Üniversitesi'nden Bülent Gültekin'i Merkez Bankası Başkanlığına getirmişti.**

Ve bu beraberlik ile Nisan 94'de kriz patladı.

Adres bulamayan para dövize gitmişti.

O günlerde henüz daha yeni Sermaye Piyasalarında araştırmacı olarak işe başlamıştım: Mutlak krizin geleceğini yazdığım rapor sonrası Aracı Kurum müşterileri "ne diyor bu" demiştiler. Hatta raporumun yazılı çıktısını yerden alan ve okuyan hırkalı bir müşterimiz daha vardı.... Adı İlhami Suaydın idi...

O kurum krizde batmış ama o raporu yerden alıp okuyan müşterimiz İlhami Suaydın yeni aracı kurum olarak piyasada büyük güç elde etmişti.

Acaba liyakat ve kariyer 94 krizini öngörmeye yetmemiş miydi?

Cumhurbaşkanı Erdoğan Bakanlar Kurulu sonrası TL'de kalın tavsiyesine bulundu. Kendisi yönetiminde Hazine Garantili Müteahhitlerle tamamen dövizli işlem yapsa ve

o dövizleri bile o ülkelerin enflasyonuna karşı korumuş olsa da, şimdi herkese TL çağrısında bulunuyor.

Bunlar serbest piyasa çağrısı değil, bunlar kızım sana söylüyorum gerisi anlasın mantığıdır.

Geçen gün 250 çalışanı olduğunu söyleyen bir tekstilci “hammadde için bankadaki dövizimle işlem yapamıyorum” diyordu.

Bence dövizle işlem yapacağına batsın gitsin... 250 çalışana da ücret vermesin... İş dünyasında dövizle işlem yapanların hepsi batsın...

Zamanında ses çıkartmayanlar dahil herkes batsın. Çok yaşa çok yaşa naraları ile karşıladıkları saçma sapan uygulamaların bugün vardıği sonuca itiraz etmek çare mi?

ZAMANINDA UYANMAK GEREKİYORDU... 94 KRİZİNDE OLDUĞU GİBİ

Şimdi bir tasarruf sahibini düşünelim: Geçen yıl 100 bin TL'sini tüketim yerine tasarruf etti. Banka kendisine yüzde 17 faiz verdi ve parası 117 bin TL oldu. Ama o gün alabileceği ürünlerin fiyatı artık yüzde 80 enflasyonla 180 bin lira oldu.

Bu tasarruf sahibinin aslında 63 bin lirası çalınmıştır. Çünkü satın alabileceği ürünlerin fiyatı 100 bin liradan 180 bin liraya çıkarken vatandaşın parası sadece 117 bin lira olmuştur.

Bu çalınan parayı kim ödeyecek?

Yıllarca ülkede tasarruf yapın derken şimdi tüketin hem de sonuna kadar tüketin diyoruz.

Peki, yatırım hangi kaynakla sağlanacak?

BABASIZ PARA KKM-TL

KKM'deki TL kimin?

Bizim öz paramız TL ise neden dolara bağlı? Değerini dolar belirlediği TL bizim olamaz. İyi ama şekli ve içeriği de dolar değil... Bu açıdan tam bir TL...

Kısaca KKM'deki TL ne bizim paramız ne de ABD'nin doları...

Nasıl peydahlanmış ise kimin olduğu belli değil... Bakalım büyüncü ne yapacak?

24 Ağustos 2022, Çarşamba

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Amerika'dan TÜSİAD'a uyarı geldi

Amerika Hazine Müsteşarlığı, TÜSİAD'ı uyardı. Müsteşarlık, Rusya'nın Ukrayna Savaşı dolayısıyla sayısız yaptırımlara konu olduğunu hatırlatarak **"TÜSİAD üyelerinin Rusya ile ticaret yapmamalarını"** söyledi. Batıcılar ne derse harfiyen yerine getiren TÜSİAD, bakalım ABD'nin bu dayatmasına ne cevap verecek? TÜSİAD'ın, gerçekten Türk sanayicilerinin ve işadamlarının çıkarını savunuyorsa ABD'ye çok sert cevap vermesi gerekir. Yok eğer sadece küresel düzene bağlı işadamlarının çıkarlarını savunuyorsa sessiz kalması muhtemeldir.

RUSYA'NIN ÖFKESİ BÜYÜK

Aleksandr Dugin, önceki gün bir suikast sonucu öldürülen kızı **Darya**'nın cenaze töreninde anlamlı bir konuşma yapıp, **"Kızım son günlerde hep 'Kendimi bir yolculuğa çıkmış gibi hissediyorum' diyordu"** dedi. Ukrayna yönetimi, suikastla bir ilgileri olmadığını yine tekrarladi. Ancak Rusya tarafı hâlâ çok öfkeli. Bugünkü Ukrayna'nın bağımsızlık bayramında Rusya'nın büyük bir saldırıda bulunacağı iddia ediliyor.

Bu arada Ukrayna, Amerika'dan aldığı füzelerle Rusya'nın çeşitli bölgelerini vurmaya sürdürüyor. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi ise Ukrayna'daki nükleer tesislerin geleceğini görüşmek için toplantıya çağrıldı.

Ukrayna-Rusya gerilimi her geçen gün daha fazla bel altına inerek bir terör savaşına dönüşüyor. Bu gerilimden en büyük zararı görecektir olan da Avrupa'dır. Bütün enerji ve gıda kaynakları Rusya'ya bağımlı olan Avrupa'nın, ambargoya devam etmesi kendi ayağına değil kafasına kurşun sıkması demektir. Avrupa'da bunu idrak edecek bir lider ve siyasi irade de görünmüyor.

AVRUPA'YI SOĞUK KIŞ BEKLİYOR

Diğer yandan Avrupa, iklim değişikliğiyle boğuşuyor. Fransa ve Portekiz'deki yangınlar devam ederken Almanya'nın, Rus gazının yokluğundan ötürü yaşadığı panik devam ediyor. Rusya'dan ümidi kesen Avrupalılar, gözlerini yıllardır sömürdükleri Afrika'ya diktiler. Yaşadıkları krizleri Afrika ülkelerinin telafi edeceğini umuyorlar. Ama Rusya'nın sağladığı enerji kaynaklarını Afrika'nın telafi etmesi mümkün görünmüyor.

Avrupa'yı çok soğuk ve karanlık bir kış bekliyor. Etme bulma dünyası...